

Написано от Христо Христов
Петък, 05 Юли 2019 13:26

Сайтът **desebg.com** публикува интервю с о. р. ген. Коста Богацевски – един от компетентните магистрати разследвали убийството на писателя Георги Марков, случай, който [БСП днес отново се опитва да използва в атаката си срещу министъра на образованието и науката Красимир Вълчев](#) заради спрените учебници по история за 10 клас, в някои от които са спестени или изопачени факти и събития от периода на комунистическия режим.

Desebg.com

припомня казаното от Коста Богацевски, който разкрива истини за убийството на Марков, които не са никак приятни за наследниците на БКП и Държавна сигурност.

Коста Богацевски работи по делото за убийството на Георги Марков от самото начало в продължение на близо две години. Той и колегата му Богдан Карайотов са следователите, които извършват безпрецедентното разследване в бившето Първо главно управление на Държавна сигурност, където установяват, че до началото на 1990 г. се е съхранявала основната разработка срещу писателя. По това време Богацевски е зам.-директор на Националната следствена служба. През 1993-1994 г. той е главен секретар на МВР, а след това работи като адвокат. Това е първото му интервю, в което разкрива съществени подробности от разследването на случая. То е дадено пред журналиста Христо Христов и е включено в документалната му книга [„Убийте Скитник“](#) – българската и държавна политика по случая Георги Марков (2005).

Г-н Богацевски, как се стигна до момента, в който се разбра, че писателят е имал досиета (разработки като обект) в Държавна сигурност?

– През 1990 г. бях назначен за зам.-директор на Националната следствена служба

Написано от Христо Христов
Петък, 05 Юли 2019 13:26

(НСлС). По това време, а и изобщо по време на всички събития, които ставаха през този период, се заговори за съмненията относно смъртта на Георги Марков и как е било организирано убийството му. От страна на държавното ръководство по това време, а и от страна на ръководството на МВР и на следствието беше взето решение да се образува предварително следствие и да се разследва смъртта на Марков. За да се избягнат всякакви съмнения и евентуални възможности за манипулиране, взехме решение това разследване да бъде възложено на криминалния отдел на НСлС, на Богдан Карайотов, човек, който през цялата си кариера в следствието е разследвал най-тежки криминални престъпления. В хода на работата по това предварително производство взех участие и аз, а така също и Ботьо Ботев, който беше началник на отдела към Дирекцията на националната полиция за разследване на убийства. Установихме, че Георги Марков не само е бил разработван от службите на Държавна сигурност, след като се е установил в Лондон, но в крайна сметка тези служби са организирали и неговото физическо ликвидиране.

Бяхте ли изненадан, когато разбрахте, че той има досиета и какъв беше механизмът, по който работихте, за да стигнете до този факт?

– В хода на предварителното разследване имахме възможност да получим достъп до архивите, както в системата на МВР като цяло - респективно в оперативния отчет на министерството, така също и в архива на Първо главно управление (ПГУ) на ДС или Националната разузнавателна служба. Установихме, че всъщност на две места е имало разработки срещу Георги Марков. Значителна част от документите, свързани с този човек и с всичко, което е правено от страна на службите на ДС, обаче бяха унищожени или най-малкото ги нямаше на местата, където трябваше да бъдат. Това беше констатирано след съответни справки и изискване на документация, а също така и с установяване на псевдонимите на тези разработки и изобщо с проследяване движението по документацията, свързана с тези разработки. По този начин ни стана известно, че една част от документацията е била предадена от оперативния отчет на министерството в ПГУ, а оттам следите на документите се губеха.

Кой стои зад това прехвърляне на досието на Марков от архива на МВР към ПГУ?

– По това време отговорен за работата на ПГУ от системата на министерството е бил ген. Стоян Савов, който по-късно се самоуби. За жалост това самоубийство стана след разпити, свързани точно с делото за досиетата на Георги Марков. Казвам за жалост,

Написано от Христо Христов
Петък, 05 Юли 2019 13:26

тъй като Савов беше един от хората, който очевидно имаше значителна информация за това какво е правено, какво е станало. И по този начин се прекъсна още една възможност да се разшири тази информация. Отделно от това аз лично смятам, че той беше един от най-почтените в отношенията си с хората лица, с които тогава се наложи да се сблъскваме. Разбира се, с уговорката, че той в значителен период от време е служил на една определена идея. Установихме, че тези документи, които са се намирили в МВР, са предадени от него на ген. Владимир Тодоров, началник на ПГУ по това време. Оттам те вече изчезват. По този повод се извърши и разследване от Прокуратурата на въоръжените сили. Самият Владимир Тодоров беше обвинен за унищожаване на документи и беше осъден. Той си изтърпя наказанието и така всъщност нещата по отношение на една част от документацията стигнаха до такава задънена улица.

Защо досиетата на писателя са били унищожени в такъв късен етап - през 1990 г.?

– Унищожаването на документите, свързани с Георги Марков, или изчезването на документите, защото аз все още не съм докрай убеден, че те са унищожени, до голяма степен е било свързано с желанието да се прикрие от широката общественост какво е станало. Какво е било отношението на самия писател към властта по онова време и към службите на ДС, а така също и какво е било отношението на ДС към самия него приживе. Целта е била да се скрие и ролята, която имат определени служители, респективно органите на ДС, към убийството на Георги Марков. В хода на разследването смятам, че по категоричен начин доказахме, че Георги Марков е бил убит, и че това е било организирано от службите на Държавна сигурност.

Какви документи бяха останали? Как разбрахте, че писателят е разработван под псевдонима “Скитник”?

– По време на разследването установихме, че Марков е бил воден на оперативна разработка, която има псевдоним “Скитник”. Това беше констатирано в оперативния отчет на МВР. След това на тази база направихме опит да търсим подобна връзка с материалите, които се намираха в ПГУ, разузнаването. Констатирано беше, че има такава разработка с такова име, но тя беше записана по особен начин, водеше се на съвсем друго име. Беше направен опит да бъде прикрито, че тази оперативна разработка се е отнасяла до Георги Марков, включително и в съответните регистрационни дневници на разузнаването. Не само разработката срещу Марков я

Написано от Христо Христов
Петък, 05 Юли 2019 13:26

нямаше, но се бяха опитали да заличат следите ѝ в оперативен отчет! Беше направен опит да се прикрие, че въобще са съществували такива документи. След продължителни издирвания и ровене в една огромна документация ние доказахме по категоричен начин, че в Първо главно управление на Държавна сигурност е имало и друга разработка, съдържаща съществените документи за това, което е станало с Георги Марков. И че тези материали, които са се намирали в оперативния отчет на МВР, всъщност са съпътстващи материали, които не са най-важните и не са решаващите да се направи изводът какво е станало. Те обаче можеха да отведат до разработката в разузнаването, чието съдържание щеше да отговори на въпросите кой е организиран и кой е извършил убийството и как е станало.

Смятате ли, че е в досието на писателя в ПГУ се е намирал и планът за убийството му?

– Напълно е възможно в материалите, които бяха изчезнали от архива на ПГУ, да е имало и конкретен план как да се извърши убийството на Георги Марков, който да се включи в неговата организация и кой да бъде конкретният изпълнител. Казвам това, защото в хода на нашата работа открихме и се запознахме с конкретни планове за такива действия по отношение на други лица, например плана за ликвидиране на Борис Арсов в разработката срещу него, която открихме в архива на МВР. Имам предвид и разработката срещу Владимир Костов и други документи, които успяхме да видим. Те дадоха основание на всички, които участвахме в това разследване, да направим извода, че подобен план е имало и в досието на Марков в разузнаването. И именно това е било най-важният мотив за хората, които са били ангажирани с физическото ликвидиране на дисидента, да направят всичко възможно документацията от досието да изчезне. За да не стане ясно кой и по какъв начин е организиран убийството.

Разбира се, в хода на разследването, на базата на опита, който имаме при разследване на други тежки престъпления, ние успяхме да създадем специални методики за издирване на косвени белези за това какво е станало и оттук да направим изводите. Това е огромен масив от документи, свързани с архивите, със счетоводството на службите, с взаимоотношенията с други служби, с разглеждане на резултатите от работата им, с командировки, награди и т. н. В крайна сметка, след като те бяха анализирани, ни дадоха основание категорично да смятаме, че убийството е било организирано от ДС. Имало е, има и досега следи, доказателства за това. Друг е въпросът дали на базата на тези следи може да се стигне до конкретните лица и до съвсем конкретната отговорност за това убийство.

Написано от Христо Христов
Петък, 05 Юли 2019 13:26

Попаднахте ли на доказателства за взаимодействие по този случай между ДС и КГБ?

– В документите имаше определени индикации, че е било търсено съдействие от органите на КГБ по онова време. Намерихме документи, свързани с пребиваването на служители на съветския комитет. Това пребиваване съвпаднаше по време с ликвидирането на Георги Марков. При разпита на ген. Калугин стана ясно, че това, което той твърди, е така. И доста от нещата, които той сподели, всъщност ние вече бяхме констатирани при проверката на документацията на разузнаването. Казаното от него намира потвърждение в документите, които съществуват. Естествено след това, когато беше задържан в Лондон, като всеки умен човек той се отрече и дори заяви, че и да е казал нещо, то било след почерпка, едва ли не на пияна глава. Нормално е един подготвен човек като него да потърси такъв изход при задържането му, но истината е, че в никакви кръчми не е ходил. Разговорите и разпитите с него бяха проведени на абсолютно трезва глава и за това си има съответни протоколи и документация, която се надявам, че все още се съхранява.

Вие сте един от следователите, които са имали възможност да работят съвместно с колегите си от Скотланд Ярд. Какво може да кажете за това сътрудничество?

– След като се събраха редица доказателства, съгласувано с ръководството на МВР и шефа на следствието, по това време ген. Леонид Кацамунски, бяха направени необходимите контакти за обмен на информация. След това беше организирана за първи път и визита в България на служители от Скотланд Ярд, които са били натоварени да разследват убийството на Марков. Това бяха началникът по разследване на терористични убийства към Скотланд Ярд Крис Бърд и детективът, на когото е била възложена оперативната работа по разследване на убийството, Дейвид Кемп. Тази среща беше много интересна. Всички наши разговори са стенографирани и документите за това, убеден съм, се пазят. Най-същественото в разговорите ни според мен беше, че първоначално, може би това е нормално, съществуваше в значителна степен недоверие в нашите взаимоотношения. Имам предвид, че колегите от Скотланд Ярд бяха ни донесли няколко официални документа, които, така или иначе, са били в папките по делото. Това беше медицинската документация – материалите от аутопсията на Марков, как е била открита сачмата, какво представлява тя и т. н. Докато за нас представляваше интерес преди всичко какво е направено от гледна точка на оперативната работа, както и конкретните доказателства и насоченост за установяване на истината по делото.

Написано от Христо Христов
Петък, 05 Юли 2019 13:26

В хода на нашите разговори и от въпросите, които ни бяха поставени, на нас ни стана ясно, че Скотланд Ярд разполага с оперативна информация за убийството на писателя. Тя в определена степен се засичаше и с информация, която ние вече имахме от достъпа ни до документите в ПГУ. И естествено, тези разговори, тази обмяна на информация ни даде възможност отново да се убедим в правилността на извода, че убийството на Марков е било организирано и извършено от службите на Държавна сигурност. И ние бяхме категорични в това отношение, поне към средата на 1992 г., до когато аз участвах в разследването. С изключение на няколко посещения на колегата Карайотов, а след това и на Ани Крулева в Англия, струва ми се, че контактите и обменът на информация не продължиха така категорично.

По време на разследването получихте ли пълен достъп до архивите на разузнаването и МВР?

– Като се връщам назад и си припомням как се разви цялото разследване по убийството на Георги Марков, съм убеден, че ние получихме възможност да боравим със съществуващата в архивите документация. В онзи момент аз лично останах с убеждението, че получаваме пълно съдействие при намеренията ни да изследваме цялостно този проблем. След това, може би ако се замисли човек, е нормално да си направи и други изводи. Изглежда някои хора си мислеха, че така добре са подготвили, легендирали нещата, че външни хора като нас, които не познаваха спецификата на тези служби, няма да успеят да се доберат до конкретна информация. Цялата тази маскировка, всичките тези легенди, цялата заблуда за това имало ли е материали или не, какво се съдържало в тези разработки, приказките, че вътре имало само някакви си бюлетини от БТА, които преповтаряли репортажите на Марков, целяха да всеят объркване и неяснота. Изобщо всичките тези несъответствия, обясненията, че едва ли не са унищожени просто официални бюлетини, говореха за друго. Каква е логиката да се унищожат неща, които по никакъв начин не уличават никого в нещо?

Това питахме не само Савов и Тодоров, но и бившия министър Димитър Стоянов. Вдигането на рамене, особено след това, когато ние навлязохме в дълбочината на проблема и когато успяхме да се доберем до информация, за която някой едва ли е очаквал, че ще успеем да се доберем, ни даде основание да мислим, че истината съзнателно се укрива и за изясняването ѝ ние се сблъскахме със значителни трудности. Имаше достатъчен брой хора, които желаеха да се разкрие истината за това убийство. Напълно е възможно да е имало и достатъчен брой хора, които не желаеха това да стане. Сблъсъкът на тези противоположни желания според мен в крайна сметка създаде проблемите, които още не са решени.

Смятате ли, че е възможно някакво раздвижване по това дело и какво според Вас трябва да се направи? Дали е достатъчен само един медал или трябва ясно да се каже истината?

– Аз си мисля, че пълната истина по случая Марков едва ли ще бъде установена докрай. А за мене лично истината е, че Георги Марков е бил убит и че Георги Марков не е бил сътрудник на службите на Държавна сигурност, каквито опити се правеха да бъде лансирано. Истината е, че това убийство е било организирано от органите на Държавна сигурност. Друг е въпросът защо е било организирано? Какво е накарало хората да направят това в онези времена при противоборството на различни идеи? Отделен е въпросът такъв подход, специално по отношение на хора, които по някакъв начин се противопоставят на различните служби, дали се използва и в други страни. Защото в контактите ни със служителите на Скотланд Ярд ние констатирахме, че те са разследвали достатъчен брой подобни случаи.

Но си мисля, че за паметта на Георги Марков, за спокойствието, за доброто име на неговите близки, на неговите роднини, на брат му, на братовчед му, на детето му, на вдовицата му, е правилно да се направи опит да продължи работата по този случай. Дори да няма в крайна сметка наказателна отговорност поради процедурни или всякакви други пречки, аз мисля, че ние, нашето поколение, днешните хора сме длъжници на историята и на историческата справедливост за този човек.